Изденүүчү Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүи «кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери" (5-классынын мисалында) деген темадагы диссертациясына И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик универси- тетинин, Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын изденип алуу боюнча уюштурулган Д 13.20.623 диссертациялык кеңешинин эксперттик комиссиянын төрагасы – педагогика илимдеринин доктору, проф. Ж. А. Чымановдун

БҮТҮМҮ

Изденүүчү **Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын** 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган **«Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери" (5-класстын мисалында)** деген темадагы диссертациясы менен таанышып чыгып төмөнкүлөрдү ырастайт:

I. Диссертациялык кеңешке диссертацияларды коргоого кабыл алуу укугу берилген адистикке иштин дал келиши

Изденүүчү Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын **«Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери" (5-класстын мисалында)** деген темадагы кандидаттык изилдөөсү өзүнүн обьектиси, предмети, изилдөө методдору боюнча Д 13.20.623 диссертациялык кеңештин профилине туура келет.

Иште 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистигинин паспортуна толук ылайык келген проблемалар камтылган. Андан " Кыргыз тили" тили окуу китебинин лингводидактикалык негиздери 5-класстын мисалында илимий -теориялык жана илимий-методикалык жактан кеңири планда изилденет.

Изилдөөнүн максаты. Кыргыз тили окуу китебинин лингводидактикалык негиздерин аныктоо, колдонууга сунуш кылуу педагогика илиминде өзүнчө диссертациялык изилдөөнүн предметине алына элек. Бул биринчиден. Экинчиден, кыргыз тилин окутуу боюнча кабыл алынган предметтик стандарт,

ага ылайык жаңы иштелип чыккан окуу программасы кыргыз тили окуу китебинин мазмунуна, түзүлүшүнө дидактикалык жабдылышына олуттуу өзгөртүүлөрдү киргизүү, толуктоолорду жүргүзүү талабын койду. Кыргыз тили окуу китебине коюлуп жаткан талаптарга ылайык окуу китебинин заманбап лингводидактикалык негиздерин иштеп чыгуу - изилдөөнүн темасынын актуалдуулугун тастыктап, иштин темасын **"Кыргыз тили" окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери (5-класстын мисалында)** деп алууну шарттаган.

Диссертациянын мазмуну, коргоого коюлуп жаткан жоболор 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистигинин талаптарына жооп берет.

Диссертациянын темасынын актуалдуулугу. Кыргыз тилин эне тили катары орто мектептерде окутууну мезгил талабына ылайык жүргүзүү үчүн окутуунун мамлекеттик-предметтик стандарты кайрадан түзүлүп, ага жараша окуу программасы жаңыдан иштелип чыкты. Программалык талаптарды ишке ашырууда негизги булагы катары кыргыз тили окуу китептеринин жаңы муундагы окуу китебин иштеп чыгуу зарылдыгы пайда болду. Жаңы муундагы кыргыз тили окуу китептеринин заманбап талаптарга ылайык иштеп чыгуу үчүн, баарыдан мурда, окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздерин аныктап алуу маселеси алдыңкы орунга чыкты. Мына ушул өңүттөн алганда, диссертациянын темасы, обьектиси педагогика илими үчүн зарыл илимий маселелерди камтыйт. Андыктан диссертациялык иштин темасынын актуалдуулугу күмөн саноону жаратпайт. "Кыргыз тили" окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздерин 5-класстын мисалында алгачкылардан болуп кеңири түрдө иликтөө жүргүзүү – А.К.Койлубаева тарабынан колго алынышы кубаттоого аларлык көрүнүш. Ошондуктан А.К.Койлубаеванын диссертациялык изилдөөсү үчүн тандап алган **темасынын актуалдуулугу** шексиз.

II. Диссертациялык иштин илимий жаңылыктары жана теориялык маанилүүлүгү

Изилдөөдө кыргыз тили окуу китебин түзүүнүн методологиялык жана лингводидактикалык негиздери тууралуу илимий-методологиялык талдоолор жүргүзүлүп, негиздүү жана ынанымдуу жыйынтыктар чыгарылган.

1-жыйынтык. 5- класстын "Кыргыз тили" окуу китебин иштеп чыгуунун теориялык жана практикалык жалпы маселелери багытындагы жана окуу китебин иштөөгө коюлуп жаткан азыркы талаптар, алардын аткарылышы, келечегине байланыштуу тарыхый жана тилдик фактылардын обзордук мүнөзү

өз алдынчалуу илимий методологиялык көз караште терең жана жеткиликтүү сыпатталган (1.1., 1.2., 1.3.).

2-жыйынтык. Кыргыз тили боюнча билим берүү процессин уюштурууну активдештирүүнүн формалары өзгөчө мааниге ээ болот. Сабакка коюлуп жаткан азыркы талаптар жалпылаштырылып, алардын негизгилери көрсөтүлүү менен, кыргыз тили боюнча өтүлүүчү ар бир сабак-мугалимдин билимине, тажрыйбасына, окутууга жасаган мамилесине, чыгармачылыгына негизделген, окуучу менен биримдикте бир максатты көздөгөн бирдиктүү ишмердик экендиги туура көрсөтүлгөн (2.1., 2.2.).

3-жыйынтык. Окутуунун методу объективдүү жана субъективдүү суроо-талаптарга, жагдай-шарттарга жараша аныкталуучу өтө татаал педагогикалык кубулуш. Методдун дидактикалык табияты, окутуу процессиндеги майнаптуулугу көптөгөн маселелердин комплекстүү каралышы аркылуу туура белгиленип, алардын негизгилери көрсөтүлөт, аргументтештирилет (2.2., 2.3.).

4-жыйынтык. Педагогикалык экспериментти сапаттуу жана натыйжалуу жүргүзүү үчүн педагогикалык, методикалык, статистикалык, дидактикалык талаптарды жана аны жүргүзүү этаптарын так аныктап, байкоо жүргүзүү, изилдөө этабы, аныктоо этабы, текшерүү жана жыйынтыктоо этаптарындагы тыянактар ишенимдүү чыгарылган (2.3.).

5-жыйынтык. 5-класстын “Кыргыз тили” окуу китебинин лингводидактикалык негиздери ишенимдүү аныкталып, окуу китебинин мазмуну менен түзүлүшүнө коюлган талаптар, алардын аткарылыштары, окуу китебинин мазмунунда тилдик жана коммуникативдик компетенцияларды өркүндөтүүгө карата материалдардын берилиши илимий-методологиялык талаптарга ылайык иштелип чыккан (3.1., 3.2., 3.3.).

III. Диссертацияда чыгарылган ар бир жыйынтыктын (илимий жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгүнүн деңгээли

1-жыйынтык Кыргыз тили окуу китебин түзүүнүн тархында жарык көргөн окуу китептерине талдоо жүргүзүү аркылуу, кыргыз тили окуу китептерине байланыштуу илимий-теориялык жана илимий-методологиялык ойлорго өз баасын берүү, баалоо менен жекече көз караште чыгарылган.

2-жыйынтык педагогиканын жалпы методологиясы таалим-тарбия берүү процесси адамдардын этникалык өзгөчөлүктөрүнө да көз каранды экенинен, азыркы учурда эне тилди окутуунун теориялык жана методологиялык проблемаларын улуттук этнопедагогика, этнолингвистика, этномаданият, этика,

эстетикалык ж.б. дүйнө таанымдар менен жаңылоо маселесинин актуалдуулугунан келип чыккан.

3-жыйынтык бүгүнкү күндөгү билим берүү процессинде, педагогикада мезгил талабына шайкеш окутуунун активдүү методдорун жана формаларын табуунун актулдуулуганан келип чыккан. Демек, окутуунун инновациялык талаптарына ылайык интерактивдүүлүк даяр билимдерди берүүнү (алууну) эмес, изденүү, биргелешкен иш-аракет аркылуу берилген билим боюнча белгилүү бир нече тыянак чыгарып, жеке көндүм иштелип чыгышын камсыз кылуучу максаттуу иш-аракеттердин жыйындысынан алынган.

4-жыйынтык педагогикалык эксперименттер жана алардын жыйынтыктарынан алынып, эксперименттик иликтөөдөгү талаптар, алардын аткарылышы, изилдөөнүн натыйжалуулугун бекемдөө максатындагы суроо-жооп, аңгемелешүү жана проблеманы чечүүгө карата пикир алышуунун негизинде келип чыккан.

5-жыйынтык кыргыз тилин окутуунун мазмунунда аталган компетенцияларды калыптандыруучу, өнүктүрүүчү мазмундун болушун зарылдыгынан, мазмундун өзүн коммуникативдик, тилдик жана маданияттаануучулук деп үч топко бөлүүдөн, кыргыз тилин окутуу ишин мазмундук жактан жаңылоо менен, бүгүнкү күндүн талабына ылайык инновациялык методдорду практикалоо, улуттук жана дүйнөлүк баалуулуктарга таянуу менен, жогорку деңгээлге көтөрүүдөн улам келип чыккан.

IV. Диссертацияда изденүүчү чыгарган ар бир иштеги илимий жыйынтыктарынын (жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун жаңылык деңгээли

1-жыйынтык жарым-жартылай жаңы болуп саналат. Анткени окуу китептерге анализ жүргүзүп, аларды талдоого алуу бизге чейин эле колго алынып, илимий-методологиялык адабияттарда аныкталган.

2-жыйынтыкты жаңы деп эсептөөгө болот, анткени кыргыз тили боюнча билим берүү процессин уюштурууну активдештирүүнүн формалары, 5-класста кыргыз тили боюнча өтүлүүчү азыркы сабактардын моделдери бүгүнкү күндүн талабына ылайык алгачкы ирет иштелип чыккан.

3-жыйынтыкты жаңы деп эсептөөгө болот, себеби кыргыз тилин 5-класста окутууда колдонулуучу салттуу жана инновациялык методдор жана ал сабактардын үлгүлөрү алгачкы ирет иштелип чыгып, талдоого алынган.

4-жыйынтык жарым-жартылай жаңы болуп саналат, анткени эксперименттик жумуштар буга чейин да кыргыз тили боюнча мектептерде аткарылып келет.

5-жыйынтыкты жаңы деп эсептөөгө болот, себеби кыргыз тили окуу китебинин лингводидактикалык негиздери алгачкы ирет иликтөөгө алынып, окуу китебине коюлуучу дидактикалык талаптар жана окуу китебинин мазмунунда тилдик, коммуникативдик компетенцияларды берүү маселелери бул иште алгач ирет сөзгө алынган.

V. Ички биримдигин жана тиешелүү актуалдуу проблеманын, теориялык жана прикладдык милдеттердии чечилишине арналган жыйынтыктардын багытын баалоо

Изденүүчү Койлубаева Айнура Кадырбаевна тарабынан эксперттерге берилген «Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери" (5-классынын мисалында) деген темадагы диссертациясынын жоболору, изилдөөдө алынган жыйынтыктар ички биримдикке, улантуучулук мүнөзгө, логикалык ырааттуулукка, маани-маңыздык байланыштуулукка ээ. Алынган жыйынтыктар өз ара байланыштуу, практикалык сунуштары туура теориялык-методологиялык таянычтардын негизинде түзүлгөн. Эмгек тема боюнча ички бир бүтүндүккө бириктирилген бир топ илимий жаңы жыйынтыктарды жана жоболорду ичине камтыйт жана алар изденүүчүнүн педагогика илимине кошкон жеке салымын тастыйтай алат.

VI. Алынган жыйынтыктардын практикалык баалуулугу

А.К.Койлубаеванын диссертациялык иши педагогика илиминде буга чейин изилдөөго алына элек маселеге, башкача айтканда, 5-класстар үчүн кыргыз тили окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык, методологиялык негиздерине иликтөо жүргүзүү менен, окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 5-класстар үчүн кыргыз тили окуу китебин түзүүгө, бул багытта коюлуп жаткан бүгүнкү күндүн талаптарын аткаруу жана келечегин аныктоого багытталган. Ошондуктан диссертациянын жыйынтыктары, материалдары, жоболору илимий-изилдоөчүлүк, илимий-методологиялык, билим берүүчүлүк, практикалык мааниге ээ.

VII. Диссертациянын негизги жоболорунун, жыйынтыктарынын жана натыйжаларынын жарыялангандыгын тастыктоо

Диссертациялык изилдөөдөн алынган негизги жыйынтыктар, көрсөткүчтөр, бүтүм-корутундулар КР ЖАКнын тизмесине кирген же индекстелген системага кирген басылмаларда диссертанттын жеке авторлугу менен жарык көргөн 9 макалада жана министрликтин грифи менен жарык көргөн 3 окуу китебинде жана 4 окуу-методикалык колдонмосунда чагылдырылган:

Окуу китептери:

1. Койлубаева А.К, Кыргыз тили. [Текст]: Окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 5-классы үчүн окуу китеби. / А.К. Койлубаева, А.К.Койлубаева. – Б.: 2008. – 208 б.
2. Койлубаева А.К., Кыргыз тили. [Текст]: Окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 5-классы үчүн окуу китеби. / А.К. Койлубаева, А.К.Койлубаева. – Б.: 2015. – 207 б.
3. Койлубаева А.К. Кыргыз тили. [Текст]: Окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 5-классы үчүн окуу китеби. / А.К. Койлубаева, А.К.Койлубаева., Б.С.Орузбаева – Б.: 2018. – 167 б.

Илимий-усулдук колдонмолор:

4. Койлубаева А.К. Кыргыз тили боюнча дидактикалык материалдар. [Текст] А.К. Койлубаева, А.К.Койлубаева. – Б.: 2009. – 40 б.
5. Койлубаева А.К. Кыргыз тили боюнча тексттер жыйнагы. [Текст] / А.К. Койлубаева, А.К.Койлубаева. – Б.: 2009. – 72 б.
6. Батыркулова А.Б, Койлубаева А.К. Мыкты сабак-ийгиликтин ачкычы [Текст] /А.Б.Батыркулова, А.К.Койлубаева. – Б.: 2011. – 200 б.
7. Койлубаева А.К. Кыргыз тили мугалимдери үчүн методикалык колдонмо [Текст] / А.К. Койлубаева, А.К.Койлубаева, Б.С.Орузбаева. – Б.: 2018. – 196 б.

Илимий макалалар:

8. Койлубаева, А.К. Окуу китептерине коюлуучу талаптар [Текст] / А.К. Койлубаева // К.Тыныстанов атындагы ЫМУнун жарчысы. – Каракол, 2014, №37. – 90-95-бб.
9. Койлубаева, А.К. Кыргыз тилин окутуунун активдүү формалары [Текст] / А.К. Койлубаева // К.Тыныстанов атындагы ЫМУнун жарчысы. – Каракол, 2014, №37. – 95-100-бб.
10. Койлубаева, А.К. 5-класста зат атоочту окутуунун айрым жагдайлары [Текст] / А.К. Койлубаева // КББАнын кабарлары. – Б.: 2014, №3 (31) .
11. Койлубаева, А.К. Окуу китебинин теориясы жана анын методикалык негиздери [Текст] / А.К. Койлубаева // КББАнын кабарлары. – Б.: 2014, №3 (31). – 43-46-бб.

12. Койлубаева, А.К. Сабакты уюштуруудагы мугалимдин чеберчилиги [Текст] / А.К. Койлубаева // К.Тыныстанов атындагы ЫМУнун жарчысы. – Каракол, 2015, №28. – 163-167-бб..
13. Койлубаева, А.К. Кыргыз тили сабагын интерактивдүү ыкма менен окутуунун жолдору [Текст] / А.К. Койлубаева // Арабаев атындагы КМУнун жарчысы. – Б.: 2015. – 440-444-бб.
14. Койлубаева, А.К. Сүйлөмдүн бир өңчөй мүчөлөрүнүн окутулушу [Текст] / А.К. Койлубаева // Арабаев атындагы КМУнун жарчысы. – Б.: 2015. – 444-448-бб.
15. Койлубаева, А.К. Некоторые приемы изучения составных частей слова на уроках кыргызского языка [Текст] / А.К.Койлубаева, К.Э.Эсеналиева // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. – М.: 2017, Журнал научных публикаций №3 часть 4. – С.98-101.
16. Койлубаева, А.К. Методика изучения антонимов на уроках кыргызского языка в V классе [Текст] / К.Э.Эсеналиева, А.К.Койлубаева // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. – М.: 2017, Журнал научных публикаций №3 часть 4. – С. 130

Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери” (5-класстын мисалында) аттуу диссертациясы КР ЖАКнын кандидаттык диссертацияларга коюлуучу талаптарына жооп берет, ал эми анын автору 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын алууга татыктуу.

VIII. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна шайкеш келиши

Автореферат диссертациянын мазмунуна, анда коюлган изилдөөнүн максаты менен милдеттерине шайкеш келет. Авторефератта диссертациянын кеңири идеялары, жыйынтыктарынын жазылышы, автордун кошкон салымы, жацылыгынын даражасы, изилдөөнүн практикалык баалуулугу көрсөтүлгөн. Авторефераттын кыргыз жана орус тилдериндеги нускалары даярдалып, анын кыргыз, орус, англис тилдеринде жазылган резюмеси бар. Авторефератка коюлуучу талаптар толук сакталган.

IX. Жетектөөчү мекемени, расмий оппоненттерди дайындоо боюнча сунуштун негиздүүлүгү

Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы жетектөөчү мекеме катары С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин Кыргыз тили жана адабияты кафедрасы сунушталат. Аталган кафедрада Аман кызы Бакыткүл кафедра башчысы, п.и.к., 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили), Жантаев Адилбек Сүйүндүкович- ф.и.д., профессор,Чолпонбаев А.К. – ф.и.к., доцент, Сатылган кызы Гульнур. –ф.и.к., доцент, Бийгелдиева Н.А. – п.и.к., доцент, Омурканов Т.А. – ф.и.к., Дүйшеева Т.С. – ф.и.к., жана окутуучулар Мукашова А.С., Исакбаева З.Т., Аскар уулу Таалай ж.б. адистер эмгектенет.

X. Эксперттик комиссия расмий оппоненттер катары төмөнкү адистерди сунуш кылат:

Биринчи расмий оппонент катары Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин кыргыз филологиясы факультетинин кыргыз тили кафедрасындагы педагогика илимдеринин доктору, проф. **Чыманов Жеңиш Арыповичти** сунуш кылышат (13.00.02).

Анын эмгектери:

1. Чыманов Ж. Кыргыз тили. Окутуу методдору. Окуу куралы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.:2007.
2. Чыманов Ж. Кыргыз тили: сабактын үлгүлөрү жана сабакты талдоонун методикасы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2009.
3. Чыманов Ж. Кыргыз тилин окутуунун теориясы жана практикасы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2009.
4. Чыманов Ж. А. Кыргыз тили: Окутуу методдору [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2007. – 100 б.
5. Чыманов Ж. А. Кыргыз мектептеринин 5-классында байланыштуу кепти окутуунун методикасы [Текст]: // Чыманов Ж. А. Пед.илим.канд. дисс. – Бишкек КМУУ, 1995 – 207 б.

Экинчи расмий оппонент катары кыргыз тилин окутууга байланыштуу адис, Кыргыз авиациялык институтунун табигый-илимий дисциплиналар кафедрасынан, педагогика илимдеринин кандидаты **Сагынбаева Гулира Ишемакуновна** сунушталды (13.00.02).

Анын эмгектери:

1. Кыргыз тилин окутууда накыл сөздөрдүн мааниси [Текст] // Современные проблемы социально-гуманитарных наук, 2017, (РИНЦ) Республика Татарстан, г. Казань, НОЦ «ЗНАНИЕ», №2 (10) 2017 Казань 41-43-бб .
2. **Кыргыз тили**. Экономика адистигинде окуп жаткан жогорку жана орто окуу жайларынын студенттери үчүн окуу китеби. 2014, 246 бет
3. Багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөмдөрдү окутуудагы айрым маселелер, Вестник КГУ им. И. Арабаева, 2012, №4, 309-321-бб
4. **Кыргыз тили**. Стоматология адистигинде билим алып жатышкан орто жана жогорку окуу жайларынын студенттери үчүн окуу куралы, 2015-жыл, 125 бет

Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы сунуш кылынган документтерди карап чыгып, И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин, Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин кандидаты (доктору) окумштуулук даражасын изденип алуу боюнча уюштурулган Д 13.20.623 диссертациялык кеңешине **Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын** 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган «Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык не гиздери" (5-класстын мисалында) аттуу темадагы диссертациялык ишин коргоого сунуш кылат.

Эксперттик комиссиянын төрагасы:
педагогика илимдеринин доктору, проф. **Чыманов Ж.А.**

Ж.А. Чымановдун колун тастыктайм
Бөлүм башчысы

Дата поступления заключения в ДС Д 13.20.623 12 дек 2020 г

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети
Кыргызский государственный университет им. И. Арабаева
Кол тамгасын тастыктаймын
Подпись заверяю

Изденүүчү Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн «кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери" (5-классынын мисалында) деген темадагы диссертациясына И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик универси- тетинин, Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын изденип алуу боюнча уюштурулган Д 13.20.623 диссертациялык кеңешинин эксперттик комиссиянын мүчөсү – педагогика илимдеринин доктору, проф. м.а.,
М. М. Сыдыкбаеванын

БҮТҮМҮ

Эксперт п.и.д., проф. м.а., М.М.Сыдыкбаева **изденүүчү Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын** 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган «Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери" (5-классынын мисалында) деген темадагы диссертациясы менен таанышып чыгып төмөнкүлөрдү ырастайт:

Изденүүчү Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын **«Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери" (5-классынын мисалында**) деген темадагы кандидаттык изилдөөсү өзүнүн обьектиси, предмети, изилдөө методдору боюнча Д 13.20.623 диссертациялык кеңештин профилине туура келет. Иште 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистигинин паспортуна толук ылайык келген проблемалар камтылган. Андан " Кыргыз тили" тили окуу китебинин лингводидактикалык негиздери 5-класстын мисалында илимий - теориялык жана илимий-методикалык жактан кеңири планда изилденет.

Изилдөөнүн максаты. Кыргыз тили окуу китебинин лингводидактикалык негиздерин аныктоо, колдонууга сунуш кылуу педагогика илиминде өзүнчө диссертациялык изилдөөнүн предметине алына элек. Бул биринчиден. Экинчиден, кыргыз тилин окутуу боюнча кабыл алынган предметтик стандарт, ага ылайык жаңы иштелип чыккан окуу программасы кыргыз тили окуу китебинин мазмунуна, түзүлүшүнө дидактикалык жабдылышына олуттуу өзгөртүүлөрдү киргизүү, толуктоолорду жүргүзүү талабын койду. Кыргыз тили окуу китебине коюлуп жаткан талаптарга ылайык окуу китебинин заманбап лингводидактикалык негиздерин иштеп чыгуу - изилдөөнүн темасынын актуалдуулугун тастыктап, иштин темасын **"Кыргыз тили" окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери (5-класстын мисалында**) деп алууну шарттаган.

Диссертациянын мазмуну, коргоого коюлуп жаткан жоболор 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистигинин талаптарына жооп берет.

Диссертациянын темасынын актуалдуулугу. Кыргыз тилин эне тили катары орто мектептерде окутууну мезгил талабына ылайык жүргүзүү үчүн окутуунун мамлекеттик-предметтик стандарты кайрадан түзүлүп, ага жараша окуу программасы жаңыдан иштелип чыкты. Программалык талаптарды ишке ашырууда негизги булагы катары кыргыз тили окуу китептеринин жаңы муундагы окуу китебин иштеп чыгуу зарылдыгы пайда болду. Жаңы муундагы кыргыз тили окуу китептеринин заманбап талаптарга ылайык иштеп чыгуу үчүн, баарыдан мурда, окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздерин аныктап алуу маселеси алдыңкы орунга чыкты. Мына ушул өңүттөн алганда, диссертациянын темасы, обьектиси педагогика илими үчүн зарыл илимий маселелерди камтыйт. Андыктан диссертациялык иштин темасынын актуалдуулугу күмөн саноону жаратпайт. “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздерин 5-класстын мисалында алгачкылардан болуп кеңири түрдө иликтөө жүргүзүү – А.К.Койлубаева тарабынан колго алынышы кубаттоого аларлык көрүнүш. Ошондуктан А.К.Койлубаеванын диссертациялык изилдөөсү үчүн тандап алган темасынын актуалдуулугу шексиз.

Изилдөөнүн объектиси: Билим берүүнүн стандарттык талаптарын ишке ашырууда кыргыз тили боюнча 5-класстын жаңы муундагы окуу китебин түзүү.

Изилдөөнүн предмети: Педагогикалык технологиялардын өнүккөн мезгилинде орто мектептердин 5-классынын кыргыз тили боюнча окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери

Изилдөөдө кыргыз тили окуу китебин түзүүнүн методологиялык жана лингводидактикалык негиздери тууралуу илимий-методологиялык талдоолор жүргүзүлүп, негиздүү жана ынанымдуу жыйынтыктар чыгарылган.

1-жыйынтык. “Кыргыз тили” окуу китебин иштеп чыгуунун теориялык жана практикалык жалпы маселелери багытындагы жана окуу китебин иштөөгө коюлуп жаткан азыркы талаптар, алардын аткарылышы, келечегине байланыштуу тарыхый жана тилдик фактылардын обзордук мүнөзү өз алдынчалуу илимий методологиялык көз караште терең жана жеткиликтүү сыпатталган (1.1., 1.2., 1.3.).

2-жыйынтык. Кыргыз тили боюнча билим берүү процессин уюштурууну активдештирүүнүн формалары өзгөчө мааниге ээ болот. Сабакка коюлуп жаткан азыркы талаптар жалпылаштырылып, алардын негизгилери көрсөтүлүү менен, кыргыз тили боюнча өтүлүүчү ар бир сабак-мугалимдин билимине, тажрыйбасына, окутууга жасаган мамилесине, чыгармачылыгына негизделген, окуучу менен биримдикте бир максатты көздөгөн бирдиктүү ишмердик экендиги туура көрсөтүлгөн (2.1., 2.2.).

3-жыйынтык. Окутуунун методу объективдүү жана субъективдүү суроо-талаптарга, жагдай-шарттарга жараша аныкталуучу өтө татаал педагогикалык кубулуш. Методдун дидактикалык табияты, окутуу

процессиндеги майнаптуулугу көптөгөн маселелердин комплекстүү каралышы аркылуу туура белгиленип, алардын негизгилери көрсөтүлөт, аргументтештирилет (2.2., 2.3.).

Диссертацияда чыгарылган ар бир жыйынтыктын (илимий жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгүнүн деңгээли

1-жыйынтык "Кыргыз тили" окуу китебин түзүүнүн тархында жарык көргөн окуу китептерине талдоо жүргүзүү аркылуу, кыргыз тили окуу китептерине байланыштуу илимий-теориялык жана илимий-методологиялык ойлорго өз баасын берүү, баалоо менен жекече көз караште чыгарылган.

2-жыйынтык педагогиканын жалпы методологиясы таалим-тарбия берүү процесси адамдардын этникалык өзгөчөлүктөрүнө да коз каранды экенинен, азыркы учурда эне тилди окутуунун теориялык жана методологиялык проблемаларын улуттук этнопедагогика, этнолингвистика, этномаданият, этика, эстетикалык ж.б. дүйнө таанымдар менен жаңылоо маселесинин актуалдуулугунан келип чыккан.

3-жыйынтык бүгүнкү күндөгү билим берүү процессинде, педагогикада мезгил талабына шайкеш окутуунун активдүү методдорун жана формаларын табуунун актулдуулуганан келип чыккан. Демек, окутуунун инновациялык талаптарына ылайык интерактивдүүлүк даяр билимдерди берүүнү (алууну) эмес, изденүү, биргелешкен иш-аракет аркылуу берилген билим боюнча белгилүү бир нече тыянак чыгарып, жеке көндүм иштелип чыгышын камсыз кылуучу максаттуу иш-аракеттердин жыйындысынан алынган.

Диссертацияда изденүүчү чыгарган ар бир иштеги илимий жыйынтыктарынын (жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун жаңылык деңгээли

1-жыйынтык жарым-жартылай жаңы болуп саналат. Анткени окуу китептерге анализ жүргүзүп, аларды талдоого алуу бизге чейин эле колго алынып, илимий-методологиялык адабияттарда аныкталган.

2-жыйынтыкты жаңы деп эсептөөгө болот, анткени кыргыз тили боюнча билим берүү процессин уюштурууну активдештирүүнүн формалары, 5-класста кыргыз тили боюнча өтүлүүчү азыркы сабактардын моделдери бүгүнкү күндүн талабына ылайык алгачкы ирет иштелип чыккан.

3-жыйынтыкты жаңы деп эсептөөгө болот, себеби кыргыз тилин 5-класста окутууда колдонулуучу салттуу жана инновациялык методдор жана ал сабактардын үлгүлөрү алгачкы ирет иштелип чыгып, талдоого алынган.

Изденүүчү Койлубаева Айнура Кадырбаевна тарабынан эксперттерге берилген «Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык

негиздери” (5-классынын мисалында) деген темадагы диссертациясынын жоболору, изилдөөдө алынган жыйынтыктар ички биримдикке, улантуучулук мүнөзгө, логикалык ырааттуулукка, маани-маңыздык байланыштуулукка ээ. Алынган жыйынтыктар өз ара байланыштуу, практикалык сунуштары туура теориялык-методологиялык таянычтардын негизинде түзүлгөн. Эмгек тема боюнча ички бир бүтүндүккө бириктирилген бир топ илимий жаңы жыйынтыктарды жана жоболорду ичине камтыйт жана алар изденүүчүнүн педагогика илимине кошкон жеке салымын тастыйтай алат.

Алынган жыйынтыктардын практикалык баалуулугу

А.К.Койлубаеванын диссертациялык иши педагогика илиминде буга чейин изилдөөгө алына элек маселеге, башкача айтканда, 5-класстар үчүн кыргыз тили окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык, методологиялык негиздерине иликтөө жүргүзүү менен, окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 5-класстар үчүн кыргыз тили окуу китебин түзүүгө, бул багытта коюлуп жаткан бүгүнкү күндүн талаптарын аткаруу жана келечегин аныктоого багытталган. Ошондуктан диссертациянын жыйынтыктары, материалдары, жоболору илимий-изилдөөчүлүк, илимий-методологиялык, билим берүүчүлүк, практикалык мааниге ээ.

Диссертациялык изилдөөдөн алынган негизги жыйынтыктар, көрсөткүчтөр, бүтүм-корутундулар КР ЖАКнын тизмесине кирген же индекстелген системага кирген басылмаларда диссертанттын жеке авторлугу менен жарык көргон 9 макалада жана министрликтин грифи менен жарык көргөн 3 окуу китебинде жана 4 окуу-методикалык колдонмосунда чагылдырылган:

Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери” (5-класстын мисалында) аттуу диссертациясы КР ЖАКнын кандидаттык диссертацияларга көюлуучу талаптарына жооп берет, ал эми анын автору 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын алууга татыктуу.

Жетектөөчү мекемени, расмий оппоненттерди дайындоо боюнча сунуштун негиздүүлүгү

Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы жетектөөчү мекеме катары. С.Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин Кыргыз тили жана адабияты кафедрасы сунушталат. Аталган кафедрада Аман кызы Бакыткүл кафедра башчысы, п.и.к., 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили), Жантаев Адилбек Сүйүндүкович- ф.и.д., профессор,Чолпонбаев А.К. – ф.и.к., доцент, Сатылган

кызы Гульнур. –ф.и.к., доцент, Бийгелдиева Н.А. – п.и.к., доцент, Омурканов Т.А. – ф.и.к., Дүйшеева Т.С. – ф.и.к., жана окутуучулар Мукашова А.С., Исакбаева З.Т., Аскар уулу Таалай ж.б. адистер эмгектенет.

Эксперттик комиссия расмий оппоненттер катары төмөнкү адистерди сунуш кылат:

Биринчи расмий оппонент катары Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин кыргыз филологиясы факультетинин кыргыз тили кафедрасындагы педагогика илимдеринин доктору, проф. **Чыманов Жеңиш Арыповичти** сунуш кылат (13.00.02).

Анын эмгектери:

1. Чыманов Ж. Кыргыз тили. Окутуу методдору. Окуу куралы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.:2007.
2. Чыманов Ж. Кыргыз тили: сабактын үлгүлөрү жана сабакты талдоонун методикасы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2009.
3. Чыманов Ж. Кыргыз тилин окутуунун теориясы жана практикасы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2009.
4. Чыманов Ж. А. Кыргыз тили: Окутуу методдору [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2007. – 100 б.
5. Чыманов Ж. А. Кыргыз мектептеринин 5-классында байланыштуу кепти окутуунун методикасы [Текст]: // Чыманов Ж. А. Пед.илим.канд. дисс. – Бишкек КМУУ, 1995 – 207 б.

Экинчи расмий оппонент катары кыргыз тилин окутууга байланыштуу адис, Кыргыз авиациялык институтунун табигый-илимий дисциплиналар кафедрасынан, педагогика илимдеринин кандидаты **Сагынбаева Гулира Ишемакуновна** сунушталды (13.00.02).

Анын эмгектери:

1. Кыргыз тилин окутууда накыл сөздөрдүн мааниси [Текст] // Современные проблемы социально-гуманитарных наук, 2017, (РИНЦ) Республика Татарстан, г. Казань, НОЦ «ЗНАНИЕ», №2 (10) 2017 Казань 41-43-бб .
2. **Кыргыз тили**. Экономика адистигинде окуп жаткан жогорку жана орто окуу жайларынын студенттери үчүн окуу китеби. 2014, 246 бет
3. Багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөмдөрдү окутуудагы айрым маселелер, Вестник КГУ им. И. Арабаева, 2012, №4, 309-321-бб
4. **Кыргыз тили**. Стоматология адистигинде билим алып жатышкан орто жана жогорку окуу жайларынын студенттери үчүн окуу куралы, 2015-жыл, 125 бет

Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы сунуш кылынган документтерди карап чыгып, И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин, Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин кандидаты (доктору) окумштуулук даражасын изденип алуу боюнча уюштурулган Д 13.20.623 диссертациялык кеңешине Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган «Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери” (5-класстын мисалында) аттуу темадагы диссертациялык ишин коргоого сунуш кылат.

Эксперттик комиссиянын мүчөсү:
педагогика илимдеринин доктору, проф. м.а., **Сыдыкбаева М.М.**

КАДРЛАР БӨЛҮМҮ
ОТДЕЛ КАДРОВ

Колду тастыктайм

Дата поступления заключения в ДС Д 13.20.623
12 декабря 2020г

И. АРАБАЕВ атындагы КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ
КЫРГЫЗСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им И. АРАБАЕВА
КОЛ ТАМГАСЫН ТАСТЫКТАЙМЫН
ПОДПИСЬ ЗАВЕРЯЮ

Заключение

члена экспертной комиссии диссертационного совета при Кыргызском государственном университете им. И. Арабаева, Кыргызском национальном университете им. Ж. Баласагына и Кыргызской академии образования (Д 13.20.623) к.п.н., и.о.проф. Елебесовой С. А. по диссертации соискателя Койлубаевой Айнуры Кадырбаевны на тему: «Лингводидактические основы составления учебника «Кыргызский язык»(на примере учебника для 5 класса) на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания» (кыргызский язык).

Эксперт, кандидат педагогических наук, и.о.проф. Елебесова С. А., ознакомившись с диссертационным исследованием соискателя Койлубаевой Айнуры Кадырбаевны на тему **«Лингводидактические основы составления учебника «Кыргызский язык» (на примере учебника для 5 класса)** на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания», отмечает следующее:

Соответствие диссертационного исследования профилю диссертационного совета

Кандидатская диссертация Койлубаевой Айнуры Кадырбаевны на тему «Лингводидактические основы составления учебника «**Кыргызский язык» (на примере учебника для 5 класса**) соответствует профилю диссертационного совета Д 13.20.623.

В работе подняты проблемы, соответствующие специальности 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания» (кыргызский язык). В работе «Лингводидактические основы составления учебника «Кыргызский язык» (на примере учебника для 5 класса) широко представлены научно-теоретические и научно-методические основы составления учебника «Кыргызский язык».

Цель исследования. Во-первых, в диссертационной работе впервые выявлены лингводидактические основы составления учебника «Кыргызский язык» и даны рекомендации для использования материалов на уроках кыргызского языка, которые не являлись отдельным предметом исследования в педагогической науке.

Во-вторых, государственные стандарты по методике преподавания кыргызского языка, новые учебные программы требуют внесения существенных изменений и дополнений в содержание и структуру, дидактическое оформление учебника «Кыргызский язык».

Актуальность темы диссертационного исследования заключается в разработке современных, лингводидактических основ учебника согласно требованиям, предъявляемым к учебникам.

Содержание диссертационного исследования, положения, выносимые на защиту, соответствуют специальности (13.00.02) «Теория и методика обучения и воспитания».

Актуальность темы исследования. С целью преподавания кыргызского языка как родного в средней общеобразовательной школе с учетом современных требований, разработаны государственные образовательные стандарты, новые учебные программы. В связи с этим возникла необходимость составления учебника «Кыргызский язык» нового поколения.

Для составления учебника «Кыргызский язык», соответствующего новым требованиям, выявление лингводидактических основ составления учебника «Кыргызский язык» стало основной задачей. С этой точки зрения тема и объект диссертационного исследования поднимают актуальные проблемы педагогической науки. Поэтому актуальность темы исследования не вызывает никаких сомнений. Похвально, что диссертантом Койлубаевой А. К. впервые проводится исследование лингводидактических основ составления учебника «Кыргызский язык» на материале 5-класса.

Объект исследования. Составление нового поколения учебника «Кыргызский язык» для 5-класса, отвечающего требованиям государственного образовательного стандарта.

Предмет исследования. Составление учебника нового поколения «Кыргызский язык» для 5-класса средних общеобразовательных школ, когда интенсивно развиваются педагогические технологии.

Задачи исследования:

- изучение и обобщение исторического опыта по разработке учебника «Кыргызский язык»
- выявить перспективы и качество выполнения современных требований по составлению учебника «Кыргызский язык»
- показать на примере учебника «Кыргызский язык» для 5-класса выполнение современных лингводидактических требований
- апробация материалов учебника, подведение итогов исследования

Научная новизна и теоретическая значимость диссертационного исследования.

В диссертационном исследовании проведен научно-методологический анализ лингводидактических, методологических основ составления учебника «Кыргызский язык» и подведены доказательные и аргументированные выводы.

Результат 1. Проанализированы основные теоретические и практические вопросы составления учебника «Кыргызский язык», также выполняемость новых требований, предъявляемых к составлению учебников. С методологической точки зрения доступно и ясно изложен обзор исторических и языковых фактов (1.1.,1.2,1.3).

Результат 2. Активизация форм организации учебного процесса по кыргызскому языку играют существенную роль. В диссертационном исследовании обобщаются требования, предъявляемые к современному уроку. Автор подчеркивает, что каждое занятие кыргызского языка основывается на знании, опыте, творческом подходе учителя к преподаваемому предмету, также совместной, целенаправленной деятельности учителя и ученика (2.1,2.2).

Результат 3. Методы преподавания -это сложное педагогическое явление, которое определяется объективными и субъективными факторами, условиями преподавания. В работе отмечается, что результативность учебного процесса зависит от комплексного рассмотрения многих факторов, некоторые их них подвергаются анализу и аргументируются (2.2.,2.3).

Результат 4. С целью качественного и результативного проведения эксперимента, уточнены этапы и требования проведения педагогического, методического, статистического, дидактического экспериментов, приводятся аргументированные выводы по каждому этапу эксперимента (2.3).

Результат 5. Аргументированно определены лингводидактические основы учебника «Кыргызский язык». Учебный материал, разработанный для формирования языковых и коммуникативных компетенций, разработан с учетом научно-методических требований (3.1,3.2,3.3).

Степень обоснованности и достоверности каждого результата (научного положения), вывода и заключения соискателя, сформулированных в диссертации.

Результат 1. Учебник составлен на основе проведения анализа научно-методических взглядов ученых по составлению учебников кыргызского языка.

Результат 2. Процесс обучения и воспитания напрямую зависит от этнических особенностей. Теоретические и методологические проблемы преподавания кыргызского языка в современном мире вызваны

актуальностью проблем, связанных с этнопедагогикой, этнолингвистикой, этнокультурой, этикой, эстетикой и др.
Результат 3. Получен актуальностью поиска инновационных методов преподавания, связан требованиями времени и процессом обучения. Значит, инновационные методы обучения требуют большей самостоятельности, делать аргументированные выводы на основе полученных знаний, путем поиска и совместной работы учителя и ученика.
Результат 4. Получен путем проведения эксперимента и получения результатов, требований экспериментальных наблюдений, осуществления контроля над их выполнением, анкетирования с целью подтверждения результативности исследования, беседы и обмен мнениями для решения поставленных задач.
Результат 5. Получен необходимостью развивающей основы для формирования перечисленных компетенций в методике преподавания кыргызского языка , а также формированием коммуникативной, языковой и культурологической компетенций с помощью введения в практику инновационных методов, отвечающим современным требованиям. Вызван необходимостью, опираясь на национальные и мировые ценности, повысить качество преподавания.

Степень новизны каждого научного результата(положения), вывода и заключения соискателя, сформулированные в диссертации.

Результат 1. Является частично новым, поскольку уже был проведен анализ учебников и получил отражение в научно-методической литературе.
Результат 2. Можно считать новым, потому что впервые разработаны модели уроков кыргызского языка для 5-класса, отвечающим современным требованиям, также подняты вопросы организации учебного процесса и активизации форм преподавания кыргызского языка.
Результат 3. Следует считать новым, так как диссертантом впервые разработаны образцы уроков по кыргызскому языку для 5-класса с применением традиционных и инновационных методов, проведен их анализ.
Результат 4. Частично новый, потому что подобные эксперименты уже проводятся в школах.
Результат 5. Можно считать новым, поскольку лингводидактические основы составления учебника «Кыргызский язык» для 5-класса впервые являются объектом научного исследования. Дидактические требования, предъявляемые к учебникам, а также отражение в содержании учебника

вопросов формирования языковых, коммуникативных компетенций рассматриваются первый раз.

Оценка внутреннего единства полученных результатов, направленность, полученных соискателем результатов на решение соответствующей актуальной проблемы, теоретической и прикладной задачи.

Положения диссертационного исследования соискателя Койлубаевой Айнуры Кадырбаевны «Лингводидактические основы составления учебника «Кыргызский язык» (для 5-класса)» и выводы, полученные в ходе исследования, внутренне связаны, логически последовательны, практические рекомендации методически обоснованы. Диссертационное исследование включает новые научные положения, которые показывают вклад соискателя в педагогическую науку.

Подтверждение достаточной полноты публикаций основных положений, результатов, выводов и заключения диссертации.

Результаты, полученные в ходе диссертационного исследования, отражены в 9 статьях, опубликованных в индексированных изданиях, которые числятся в списке ВАК КР, а также в 3 учебниках и 4 учебно-методических пособиях.

Диссертационное исследование Койлубаевой Айнуры Кадырбаевны «Лингводидактические основы составления учебника «Кыргызский язык» (для 5-класса)» выполнена на должном теоретическом уровне, оно отвечает всем требованиям, предъявляемым к кандидатским диссертациям, и дает полное основание для присуждения его автору Койлубаевой Айнуре Кадырбаевне-ученой степени кандидата педагогических наук по специальности «13.00.02-Теория и методика обучения и воспитания (кыргызский язык)».

Соответствие автореферата содержанию диссертации

Содержание диссертации в полной мере отражено в автореферате, в котором изложены основные результаты, выводы диссертации, показан вклад автора в решение рассматриваемой актуальной проблемы, новизна, теоретическая и практическая значимость результатов исследования.

Обоснованность предложений по назначению официальных оппонентов и ведущей организации

Экспертная комиссия диссертационного совета в качестве ведущей организации рекомендует кафедру «Кыргызского языка и литературы» Нарынского государственного университета имени Сатыбалды Нааматова.

Экспертная комиссия в качестве официальных оппонентов рекомендует следующих специалистов:

В качестве первого официального оппонента рекомендуют **Чыманова Жениш Арыповича** д.п.н., проф. Кыргызском национальном университета им. Ж.Баласагына.

Его научные труды:

1. . Чыманов Ж. Кыргыз тили. Окутуу методдору. Окуу куралы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.:2007.
2. Чыманов Ж. Кыргыз тили: сабактын үлгүлөрү жана сабакты талдоонун методикасы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2009.
3. Чыманов Ж. Кыргыз тилин окутуунун теориясы жана практикасы [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2009.
4. Чыманов Ж. А. Кыргыз тили: Окутуу методдору [Текст]: // Чыманов Ж. – Б.: 2007. – 100 б.
5. Чыманов Ж. А. Кыргыз мектептеринин 5-классында байланыштуу кепти окутуунун методикасы [Текст]: // Чыманов Ж. А. Пед.илим.канд. дисс. – Бишкек КМУУ, 1995 – 207 б.

В качестве второго официального оппонента рекомендована специалист по методике преподавания кыргызского языка Сагынбаева Гулира Ишемакуновна кандидат пед.наук, (13.00.02) Кыргызского Авиационного института кафедры эстественно-научно дисциплины

Научные труды:

1. Кыргыз тилин окутууда накыл сөздөрдүн мааниси [Текст] // Современные проблемы социально-гуманитарных наук, 2017, (РИНЦ) Республика Татарстан, г. Казань, НОЦ «ЗНАНИЕ», №2 (10) 2017 Казань 41-43-бб .
2. **Кыргыз тили**. Экономика адистигинде окуп жаткан жогорку жана орто окуу жайларынын студенттери үчүн окуу китеби. 2014, 246 бет
3. Багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөмдөрдү окутуудагы айрым маселелер, Вестник КГУ им. И. Арабаева, 2012, №4, 309-321-бб

4. **Кыргыз тили**. Стоматология адистигинде билим алып жатышкан орто жана жогорку окуу жайларынын студенттери үчүн окуу куралы, 2015-жыл, 125 бет

Экспертная комиссия диссертационного совета, рассмотрев документы диссертанта Койлубаевой Айнуры Кадырбаевны соискание ученой степени кандидата педагогических наук по сециальности-13.00.02-Теория и методика обучения и воспитания (кыргызский язык), рекомендует к защите.

Член экспертной комиссии:
кандидат педагогических наук, и.о.проф. **Елебесова С.А.**

КАДРЛАР БӨЛҮМҮ
ОТДЕЛ КАДРОВ

Дата поступления заключения в ДС Д 13.20.623
12 декабря 2020г
Уч. секр.

КОЛУН ТАСТЫКТАЙМЫН
ПОДПИСЬ ЗАВЕРЯЮ
КАДРЛАР БӨЛҮМҮНҮН БАШЧЫСЫ
ЗАВЕДУЮЩИЙ ОТДЕЛА КАДРОВ
«___»____________20___ж.

И. АРАБАЕВ атындагы КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ
КЫРГЫЗСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им И. АРАБАЕВА
КОЛ ТАМГАСЫН ТАСТЫКТАЙМЫН
ПОДПИСЬ ЗАВЕРЯЮ